

**Spain
2025**

**OGP Global Summit
Open Government**

6-10 OCTOBER / VITORIA-GASTEIZ

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Experiențe și evoluții

- Combinarea IA cu datele deschise poate îmbunătăți calitatea informației și sprijini o guvernare participativă și bazată pe dovezi.
- Divulgarea proactivă (nu doar la cerere) a informațiilor de interes public – practică în Țările de Jos, Spania și Brazilia – sporește implicarea cetățenilor și responsabilitatea instituțiilor.
- Accesul la informații publice devine un instrument de transformare democratică, atunci când este susținut de colaborarea dintre mass-media, instituțiile de supraveghere și societatea civilă.
- Țări membre ale UE și OCDE au arătat cum legislațiile privind datele deschise, protecția datelor personale și inteligența artificială (IA) trebuie armonizate pentru a asigura un echilibru între transparență și securitate.
- În reutilizarea datelor accentul este pus pe colaborare intersectorială – succesul vine acolo unde guvernele implică activ comunitățile de inovatori, jurnaliști și alți procesatori de date.

**Acces la
informație și
date deschise**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Armonizarea cadrului legal pentru date deschise, protecția datelor și IA, cu accent pe interoperabilitate și reutilizare.
- Deschiderea datelor privind bugetele locale, privind finanțarea școlilor sau achizițiile publice poate fi inclusă ca angajament explicit în noul Plan de Guvernare deschisă.
- Promovarea culturii „date pentru oameni” – instruirii, ghiduri practice, campanii de conștientizare și implicarea mediului de afaceri.
- Aplicarea Legii privind accesul la informațiile de interes public trebuie susținută prin instruirii practice, în special pentru secretarii consiliilor locale.

**Acces la
informație și
date deschise**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Experiențe și evoluții

- Necesitatea depășirii participării simbolice („formal consultations”) și trecerea la procese deliberative, continue, în care cetățenii devin co-creatori ai soluțiilor publice.
- Exemplele de bugetare participativă în școli, orașe și comunități rurale au arătat impactul pozitiv asupra încrederii și coeziunii locale.
- Implicarea tinerilor și femeilor ca vectori de sustenabilitate democratică.
- Incluziunea trebuie privită din perspectiva intersecțională, care ține cont de gen, etnie, dizabilitate și statut socio-economic.
- Crearea unor spații civice deschise pentru toți – în special pentru grupurile vulnerabile.
- Promovarea participării intersecționale și a rețelelor de solidaritate civică.
- Susținerea rezilienței și a grijii colective ca strategii de transformare socială.

Participare
publică și
guvernare
incluzivă

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Participare
publică și
guvernare
incluzivă

- **Participarea reală necesită politici de incluziune, resurse financiare dedicate, formare a funcționarilor și canale digitale adaptate.**

Ce putem prelua pentru Moldova:

- **Elaborarea unui Regulament național de bugetare participativă, aplicabil și la nivelul instituțiilor educaționale.**
- **Integrarea bugetării participative și a altor forme de implicare civică pe platforma e-Democrație, cu un sistem unificat de vot.**
- **Instruiri tematice pentru OSC-uri, tineri și cetățeni, axate pe metode de implicare și advocacy.**
- **Dezvoltarea unei rețele locale TeConsult**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

**Justiție
centrată pe
oameni**

- **Sistemele de justiție sunt adesea subfinanțate și greu accesibile, ceea ce îndepărtează cetățenii de drepturile lor.**
- **Conceptul de „justiție centrată pe oameni” oferă un răspuns constructiv acestor probleme:**
 1. **pune cetățeanul în centrul sistemului judiciar;**
 2. **tratează accesul la justiție nu ca pe o decizie formală, ci ca pe accesul la servicii accesibile, echitabile și eficiente;**
 3. **conectează justiția cu domeniile cheie ale guvernantei deschise – transparența, furnizarea de servicii, integritatea și încrederea în instituții.**

Instrumente practice: digitalizarea, politici incluzive și mecanisme de consultare cu cetățenii pentru a adapta serviciile de justiție la nevoile reale.

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Crearea unei platforme unificate pentru informare și orientare juridică, conectată la portalurile guvernamentale. Cooperare între instituțiile de justiție, administrațiile publice și OSC pentru identificarea barierelor reale de acces.
- Integrarea justiției deschise (open justice) în toate acțiunile de reformă instituțională – publicarea hotărârilor, a bugetelor și a indicatorilor de performanță.
- Formarea funcționarilor și magistraților privind principiile guvernării deschise, etica și comunicarea cu cetățenii.

**Justiție
centrată pe
oameni**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Experiențe și evoluții:

- **definirea clară a angajamentelor și rezultatelor măsurabile în strategiile naționale anticorupție;**
- **contractare deschisă și transparență în achizițiile publice – domeniu considerat de cel mai mare risc;**
- **protecția avertizorilor de integritate, cu o abordare centrată pe guvernare deschisă;**
- **transparența beneficiarilor efectivi pentru prevenirea conflictelor de interese;**
- **reglementarea lobby-ului, ca mijloc de echilibru între transparență, participare publică și responsabilitate în elaborarea politicilor. OGP lucrează la perfecționarea ghidului internațional privind reglementarea lobby-ului, prin definirea obiectivelor, actorilor implicați și standardelor de transparență;**
- **transformarea achizițiilor publice - reformarea sistemului de achiziții este văzută ca esențială pentru o guvernare echitabilă și eficientă.**

**Anticorupție -
mecanisme de
responsabilizare
și supraveghere**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Ce putem prelua pentru Moldova:

- **Exemplele de contractare deschisă (Open Contracting Partnership) - transparența achizițiilor publice reduce riscurile de înțelegeri ascunse și optimizează cheltuielile.**
- **Crearea unei platforme comune guvern-societate civilă pentru raportare și urmărire a cazurilor de integritate, cu mecanism de feedback public (după exemplul Estoniei).**
- **Infrastructura durabilă și datele deschise despre achiziții sporesc transparența și impactul economic; țările UE au prezentat instrumente digitale pentru publicarea beneficiarilor efectivi și monitorizarea utilizării fondurilor publice.**

**Anticorupție -
mecanisme de
responsabilizare
și supraveghere**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Guvernanță digitală și inteligență artificială

Experiențe și evoluții

Principalele direcții:

- Guvernanța multilaterală a IA, prin abordări naționale și dialoguri sectoriale;
- Elaborarea participativă a politicilor de IA, la nivel național, municipal și comunitar;
- Transparența algoritmică – condiție esențială pentru responsabilitatea democratică și prevenirea părtinirii în deciziile publice automatizate.

Modele de intervenție:

- standardizarea datelor și registre publice pentru audit și control public;
- audituri independente și implicarea părților interesate în evaluarea sistemelor automatizate;
- garantarea drepturilor digitale și a protecției datelor personale;
- menținerea echilibrului între investiția statului în digitalizare și protecția cetățenilor împotriva supravegherii și dezinformării.

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Programul pentru Inteligență Artificială (bazat pe transparență, participare și evaluarea impactului asupra drepturilor omului).
- Crearea pe lângă Comitetul de coordonare pentru guvernare deschisă a Grupului de lucru pentru IA și guvernanță digitală, incluzând reprezentanți ai Guvernului, mediului privat, academic și civic.
- Lansarea unui program pilot de AI etic în serviciile publice, axat pe beneficii pentru cetățeni și pe protecția datelor.
- Consolidarea cadrului legal privind drepturile digitale și protecția datelor personale.
- Promovarea alfabetizării digitale și a competențelor etice în utilizarea IA pentru funcționarii publici.
- Co-crearea infrastructurii digitale și a serviciilor electronice locale, pornind de la capacitățile și nevoile reale ale utilizatorilor.
- Lansarea unei Caravane de alfabetizare digitală pentru a crește utilizarea serviciilor publice electronice.
- Asigurarea principiului „digital, dar nu exclusiv digital” – menținerea opțiunilor offline pentru cetățenii și IMM-urile fără acces digital.

**Guvernanță
digitală și
inteligentă
artificială**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Experiențe și evoluții

- Cursuri dedicate despre guvernarea deschisă;
- Obligatorietatea instruirii la intrarea în serviciul public, atât pentru demnitari, cât și pentru funcționarii publici;
- Dezvoltarea unei culturi instituționale a transparenței prin formare continuă și exemple aplicate.
- Modelele de colaborare între guvernele naționale și locale și societatea civilă - un cadru național comun, care asigură coerență între inițiativele centrale și locale și garantează implicarea constantă a părților interesate.

Integritatea publică:

- Recrutarea bazată pe merit și transparența în numirile publice, mai ales la nivel înalt;
- Contractarea deschisă și supravegherea achizițiilor publice;
- Reguli și mecanisme clare privind conflictele de interese;
- Implicarea mecanismelor internaționale de evaluare.

**Guvernare
deschisă și
colaborare
multi-nivel**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

**Participare
publică și
guvernare
incluzivă**

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Integrarea guvernării deschise în sistemul național de formare profesională în sistemul public (INAPM, APC, APL).
- Implementarea cadrului multi-nivel de guvernare deschisă, cu planuri OGP locale și asistență tehnică pentru APL.
- Lansarea inițiativei „Parlament Deschis Moldova”, în parteneriat cu societatea civilă.
- Adoptarea standardelor internaționale de merit și integritate, cu publicarea periodică a indicatorilor de transparență și etică.
- Crearea unui sistem unitar de monitorizare a integrității instituționale și a respectării normelor etice în sectorul public.
- Consolidarea Platformelor consultative permanente și a rețelei TeConsult, inclusiv la nivel local.
- Instituționalizarea unui mecanism de coordonare OGP între donatori, autorități și OSC.

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Rolul mass-media libere în protejarea democrației:

- **Presa liberă a fost definită drept un pilon al spațiului civic și un instrument de responsabilizare publică, nu doar de informare. În contextul global actual, marcat de presiuni politice și economice asupra presei, a fost accentuată importanța colaborării între guverne, jurnaliști, societatea civilă și experți juridici pentru:**
- **garantarea independenței editoriale;**
- **dezvoltarea de reforme OGP care sprijină presa independentă;**
- **crearea unui mediu sigur pentru jurnaliști și susținerea viabilității economice a mass-mediei independente.**

Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Elaborarea unei politici publice privind consolidarea mass-mediei independente și pluralismul informațional.
- Instituirea unui mecanism interinstituțional de protecție a jurnaliștilor, cu implicarea organelor de drept și a ONG-urilor media.
- Promovarea transparenței proprietății media și publicarea datelor privind finanțarea și influența editorială.
- Instruirea funcționarilor și comunicatorilor publici privind relația cu presa și standardele de transparență informațională.
- Integrarea mass-mediei ca partener-cheie în acțiunile de guvernare deschisă, inclusiv în campaniile de promovare a accesului la informație, participării și integrității.